

Stručni rad

IGRA JE OSNOVNA AKTIVNOST DJETETA

Dolores Malić

Osnovna šola Frana Roša Celje, Slovenija

Sažetak:

Igra je osnovna aktivnost djeteta predškolske dobi, igra ubrzava cjelokupni razvoj djeteta. Djeca se u pravilu igraju sama te biraju i određuju načine igre. Igra se razlikuje prema djetetovoj zrelosti, sposobnostima i stečenim vještinama, a ujedno se igra potiče djetetov razvoj. Tijekom igre dijete koristi svoju maštu, stvara i istražuje svijet oko sebe, igra uloge odraslih koji se još ne snalaze u stvarnom životu i ulazi u aktivnosti s drugim ljudima. U grupnoj igri djeca uče raditi u skupini, pregovarati, rješavati sporove i zauzimati se za sebe. U spontanoj igri djeca uče vodstvu, timskom radu i kreativnosti. U nazočnosti odrasle osobe ili u igri koju vodi odrasla osoba, takve vještine radije prepuštaju odrasloj osobi i pokoravaju joj se. Igračke nisu presudne za kvalitetnu igru. Važniji je proces – što se događa dok se igrate s njim. Istina je, međutim, da dobra igračka može potaknuti igru. Kvalitetna igračka nudi raznoliku igru i vrlo je atraktivna estetski, vizualno, šareno i taktilno, privlačeći djetetovu pažnju i angažirajući njegova osjetila. Kod djece s teškoćama u razvoju igračku je potrebno prilagoditi.

Ključne riječi: igra, djeca, igračke.

1.Uvod

Igra je vrlo složena aktivnost koja se može razmatrati na vrlo različite načine i daleko je od toga da je u potpunosti istražena. Znanstvena otkrića u igri često su vrlo različita i kontradiktorna, što znači da postoje mnoga objašnjenja i teorije igre. Igra je spontana, kreativna aktivnost koja se može pratiti u različitim razdobljima osobe životu i ne samo u djetinjstvu, pri čemu je igra prevladavajuća aktivnost djeteta u predškolskom razdoblju. Dječja igra je aktivnost koja se provodi sama po sebi, interno je motivirana, slobodna, otvorena i ugodna za dijete. Dijete se igra zbog užitka koji mu igra pruža, a ne zbog vanjske prisile. U njoj su tijek i smisao, pa djetetu nije toliko važan krajnji rezultat koliko sam proces, uživanje i zadovoljstvo u igri [2].

2. Središnji dio

Igra nije samo osnovna aktivnost, već i potreba svakog djeteta i uvjet da bude razvija se normalno psihički i fizički. S jedne strane, oni su stoga izbor i način za igru djeteta ovisno o njegovom trenutnom stupnju razvoja [motoričke i kognitivne sposobnosti, emocionalna i socijalna zrelost], s druge strane, igra utječe na razvoj djeteta napreduje. Igra ima značajan utjecaj na sva područja djetetova razvoja, a posebno u predškolskom razdoblju.

- Razvoj motoričkih sposobnosti.
- Kognitivni razvoj: razvoj osjeta i percepcije, razvoj govora, spoznaje i istraživanje okoliša, rješavanje problema, razvoj mašte i kreativnosti, socijalna spoznaja.
- Emocionalni razvoj: opuštanje i doživljavanje emocija [npr. doživjeti zadovoljstvo, prevladavanje straha], prevladavanje problema i sukoba, ispunjavanje želja...
- Društveni i moralni razvoj: razvoj socijalne kompetencije [sudjelovanje, razumijevanje i razumijevanje] razmatranje drugih], razvoj samokontrole [npr. impulzivnost, agresivnost], osvajanje društvenih pravila i normi.
- Razvoj osobnosti: razvoj autonomije, samospoznaje [formiranje slike o sebi] i svijet [učenje o različitim ulogama i ulazak u svijet odraslih].

Igra ima veliki utjecaj na djetetov fizički rast, na razvoj njegove inteligencije, na njegovo stjecanje iskustva i znanja, o emocionalnom životu djeteta i o njegovom razvoju u društveno biće. Kadar dijete se igra, vježba i jača mišiće i živce, stječe razne vještine, uči o svojim sposobnosti. U igri također uči o fizičkom okruženju i pravilima koja njime upravljaju. Na temelju stečeno iskustvo stvara pojmove, uči razmišljati i pokušava riješiti probleme, s naišla. Igra omogućuje djetetu upoznavanje s vršnjacima, učenje suočavanja s drugima ljudi, steći toleranciju, drugarstvo, obzirnost, osjećaj suradnje... Igra utječe dijete učeći kroz igru što znači poštenje među ljudima, kako se očituje istina i hrabrost. Kroz igru dijete uživa u raznim ulogama koje promatra kod odraslih. Pokazuje emocije prema njima pozitivno ili negativno. Kako dijete raste, raste i sadržaj igara. Osim što je od vitalnog značaja za dijete, igra je važna i za odrasle s uključena su djeca, u predškolskom razdoblju posebno za roditelje i odgojitelje u vrtićima. Odrasli u pravu uz pomoć igre najlakše stvaraju kontakte i emocionalne odnose s djetetom, promatranjem dijete upoznaje svoje razvojne karakteristike [sposobnosti, vještine] i osobine ličnosti. Budući da je igra po definiciji spontana i slobodna aktivnost, vrlo je

važno da je odrasli ne pokušavaju pretjerano usmjeravati stalnim uputama i pokušajima mijenjanja [ispravljanja] dječje aktivnosti.

Inicijativu igre može dati odrasla osoba ili dijete. Kod mališana je inicijativa odraslih obično učinkovitija, a kod starije djece posebno su važni poticajno okruženje i materijali za igru. Međutim, Marjanović Umekova i Lešnik Muskova [4] kažu da igra u vrtiću često postaje repetitivna [iste igračke aktivnosti, uloge i oblici ponašanja], pa je uloga odgajatelja u osmišljavanju i tijeku dječje igre vrlo važna. Odgajatelj može potiče, usmjerava i usmjerava djetetovu igru prema razvojno višim i zahtjevnijim razinama igre aktivnosti. Na razvoj djetetove mašte posebno uvelike utječu kreativne igre koje počeci se uočavaju kod djece već u trećoj godini života, a posebno dolaze na sve strane izraz u šestoj godini života. Za kreativne igre je karakteristično da dijete ne govori stvari zajedno na principu eksperimentiranja, ali ima reprezentativnu sliku o cilju svog djelovanja i time sa stajališta usmjeravanja svoje djelatnosti. U stvaranju takvih reprezentacijskih slika i također u njihovoj izvedbi, neprestano se zrcali uz funkcioniranje drugih funkcija, posebice funkcioniranje djetetovog kreativnog mašta. Kreativne igre ne samo da pomažu u upoznavanju okoline, već su i sredstvo odgoja moralnih kvaliteta. U vrtiću se djeca često igraju u grupama. Tada je bilo njihovi su naponi usmjereni na postizanje zajedničkog cilja. U organizaciji i provedbi ovakvih igara velike su mogućnosti za njegovanje početnih navika socijalnog rada u kolektivu. Imperativ je da odgajatelji potiču djecu na dobre međusobne odnose. Kreativne igre imaju puno vrijednost jer su djeca zadovoljna njima. Konkretni rad i realizacija vlastitog ideje kod djeteta pobuđuju posebno zadovoljstvo, jačaju njegovu vjeru u vlastite snage i daju mu osjećaj dostojanstvo [5].

Za kreativnu igru djeca koriste pijesak, glinu, kamenje i drvo. Vi ste dijete s ovakvim igrama formira koncentraciju, težnju za postizanjem zacrtanog cilja, sposobnost postizanja istog kreativna inicijativa temeljena na akumuliranom znanju, sposobnosti analize, vještini ispravljanja orijentacija u prostoru. Sve te stvari će, međutim, djetetu očajnički trebati u kasnijem životu.

3. Zaključak

Igra je dakle priprema za kasniji profesionalni rad. Kroz igru dijete nesumnjivo dobiva vještine za kasniji profesionalni rad, iako toga nije svjestan. Ali malo je vjerojatno da će biti dijete se igra s tom svrhom. Dijete se igra jer osjeća potrebu za angažiranjem. Svijest, da zadovoljava tu potrebu u igri, priprema ga za radost. Daljnji nam pogled na postanak dječje igre daje teoriju mirovanja. Prema ovoj teoriji igra je jedan oblik odmora, a drugi je spavanje. To je igra aktivni oblik odmora, a spavanje je njegov pasivni oblik. Javlja se aktivan oblik odmora, kada se javi potreba za aktivnošću koja djetetu donosi radost sve dok ga igra ne umori.

U igri je dijete uključeno čak i sa svojom osobnošću. Ne radi se samo o dječjim igrama mehaničko oponašanje, već za djetetov angažman u kojem se potvrđuje njegova tvrdnja osobnost. Budući da igra daje učinkovitu inicijativu za djetetov mentalni razvoj, ne preporučuje se nametnuti djetetu igre koje su neprikladne za takav razvoj ili igre koje ga čak i preopterećuju psihičke sile. Dijete se mora osjećati opušteno, slobodno u igri, jer samo slobodna igra aktivnost priprema dijete za radost i mora poticati njegov mentalni razvoj. Slobodna igra podiže djetetovo samopouzdanje.

4. Literatura

- [1.] FEKONJA, U. [2001]. Igrače. V L. Marjanovič Umek in M. Zupančič [ur.], Psihologija otroške igre. Od rojstva do vstopa v šolo. Ljubljana: Znanstveni inštitut Filozofske fakultete.
- [2.] HORVAT, L. in MAGAJNA, L. [1987]. Razvojna psihologija. Ljubljana: Državna založba Slovenije.
- [3.] MARJANOVIČ UMEK, L. in KAVČIČ, T. [2001]. Otroška igra. V L. Marjanovič Umek in M. Zupančič [ur.], Psihologija otroške igre. Od rojstva do vstopa v šolo. Ljubljana: Znanstveni inštitut Filozofske fakultete.
- [4.] MARJANOVIČ UMEK, L. in LEŠNIK MUSEK, P. [2001]. Igra v kurikulumu za predšolske otroke. V L. Marjanovič Umek in M. Zupančič [ur.], Psihologija otroške igre. Od rojstva do vstopa v šolo. Ljubljana: Znanstveni inštitut Filozofske fakultete.
- [5.] TOLIČIČ, I. in SMILJANID – ČOLANOVID, V. [1977]. Otroška psihologija. Ljubljana: Mladinska knjiga.
- [6.] URSULA MÄBERLI NEF [1996]. Koliko svobode potrebuje moj otrok. Ljubljana: Založba Kres.
- [7.] ZUPANČIČ, M. [2001]. Vloga odraslega v otrokovi igri. V L. Marjanovič Umek in M. Zupančič [ur.], Psihologija otroške igre. Od rojstva do vstopa v šolo. Ljubljana: Znanstveni inštitut Filozofske fakultete.